

DOMOVINA

Izhaja 5., 15. in 25. dan vsakega meseca. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje vsakokrat po 10 kr. od garmond-vrste. Velja za celo leto 2 gid., za pol leta 1 gid., za četrť leta 50 kr. Naročnina naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celji.

Celje in Kočevje.

Celje je zadnje mesece postalo sloveče. Malo je manjkalo, da se zaradi Celja niso majali ministerski stoli. Velik del avstrijske politike se je sukal okrog Celja, skoro bi rekli, da je v Celji ključ koalicije, ali vsaj po pisavi liberalnih in nemškonarodnih glasil, bi tako sodili. Ne le nemški, temveč tudi poljski listi so se mnogo pečali z našim mestom. Marsikak čitatelj je tako izvedel za „nemško“ Celje, ko se mu poprej o našem mestu niti sanjalo ni. Vsled zahteve „pre-drznih“ Slovencev, da se osnuje v Celji slovenska gimnazija, oziroma slovenske paralelke na sedanji gimnaziji, je po trditvi Nemcev, prišlo celjsko nemštvo, v resno nevarnost. Pač res nežna cvetlica mora biti to nemštvo, da že samo s slovensko gimnazijo, pride v tako nevarnost. Pač težko ga bode še obvarovati, da ga slana ne umori.

Da je slovenska gimnazija oziroma slovenske paralelke na sedanji gimnaziji v Celju potrebne, to je že bilo jasno dokazano, da pač o tem več govoriti ni potreba. Tistemu, ki potrebe še ne vidi, bi bilo pač vse dalje dokazovanje zastoj. Poljski list „Brzeglav“ se je zadnji čas oglasil proti celjski gimnaziji z bojaznijo, da bi služila poslovanjevanju. Nam se je zdela ta bojazen smešna. Nobeden ne bode silil nikogar v slovensko gimnazijo. Celjski Nemci bodo lahko svoje sinove izgajali za Nemce, kakor so jih sedaj. Preprečilo se bode le ponemčevanje kmet-skih sinov. Seveda celjskim Nemcem tudi to ni po volji, ker potrebujejo vedno novih močij izmed Slovencev, kajti, drugače se ne obdrže. Sami namreč niso dovolj kulturno trdni, da bi se dolgo obdržali. Tista njih nemška kultura je navidezna. Naloga državnih šol pa ne more biti potujčevanje slovenskih sinov ter podpiranje umetnega južnoštajerskega nemštva.

Posebno se pa nam čudno zdi, da se Poljaki postavljajo na to stališče. V Galiciji je tudi bilo več nemških srednjih šol in mesta so imela tudi precej nemško lice, dokler ni bilo tu šole. To pa ni oviralo popoljšanja srednjih šol, kar je pripomoglo, da je izginilo umetno zarejeno nemštvo. Poljaki so šli še dalje, nego nahtevamo Slovenci. Ondi so šole kar popoljšili, v Celju pa hočemo Slovenci Nemcem gimnazijo pustiti, dokler bodo imeli koga vanjo pošiljati. Če se pa Nemci v našem mestu ne morejo obdržati, imajoči vsa sredstva za obraževanje, potem pa pač ni vredno, da bi se nanje toliko gledalo. Zaradi celjskega nemštva pa na tisoče Slovencev pač ne sme ostati brez srednje šole, naj so tudi ti Nemci zadnji čas poljski zavrtili. Slovenski poslanci bodo pa pač morali izvajati iz tega posledice, ako bodo poljaki v tem vprašanji delali ovire. Prišel bode že še čas, ko bodo Poljaki še potrebovali slovenskih glasov. Nemškoliberalna stranka pa se vzlic Poljski podpori ne bode obaržala, in tisti, ki pridejo za njo, pa najbrž ne bodo posebno navdušeni za Poljake. Zarad tega se pa nadajamo, da se bodo Poljaci preje premislili, predno bodo Nemcem pomagali preprečiti slovensko gimnazijo v Celji.

Sicer pa tudi vsa poljska pomoč ne bode preprečila celjske gimnazije. Slovenske težnje se opirajo na statistične razmere, katerim se bode moralo zadovoljiti prej ali slej. Sedanje razmere tudi ne bodo tako dolgo trpele, kakor se gori omenjeni poljski list nadeja, kajti volilci bodo prekrizali marsikak nemško-poljski račun.

Zadnji čas je pa prišel v nevarnost še nemški značaj kočevskega mesta. Slovenski živelj se je nakrat oživel v mestu kočevske vojvodine, kočevsko nemštvo je pa vsekako trdnje, nego je celjsko, kar je naravno, ali vendar se Nemci že boje zanj. V Kočevji začel se je premogovnik in prišlo je na stotino slovenskih delavcev, ker

Nemec ni za tako delo, temveč le za trgovino. Kazati se je pa jela potreba slovenske šole za otroke slovenskih premogokopov. Deželni šolski svet je začel preiskave. Hitro se stvar ne vrši, ker gre za Slovence, ali vendar smo prepričani, da Kočevje dobi slovensko šolo. Razmere so tedaj ravno take, kakor v mnogih nemških krajih na Češkem, kjer so se zaradi čeških manjšin in delavskega stanu morale osnovati češke šole. Zato se pa tudi v Kočevju ne bode dala prezirati opravičena želja Slovencev. Liberalni listi se že boje za nemški značaj kočevskega mesta in kličejo somišljenikom, da naj bodo pozorni.

Strah v nemškem taboru je nam veselje. Ni še dolgo tega, ko so še sanjali o nemškem mostu do Jadranskega morja, Maribor, Celje, Kočevje i. t. d. bi morali biti koli na katere bi bolj podprli ta most. Sedaj se pa začenjajo ti koli majati in s tem se prepreči njih velik namen. Tukaj ne gre le za celjsko gimnazijo in za ljudsko šolo v Kočevju, temveč sploh za nemški vpliv na jugu Avstrije. Če propade umetno nemštvo po mestih na Slovenskem, potem Nemci nimajo kam opirati svoje kulturne mreže. Radi ali neradi se bodo morali zadovoljiti s svojim sedanjim mejam. Dolgo se je nemštvo že pomikalo na škodo Slovencev na jug, ali sedaj se je pa Slovenec toliko okreplil, da se je ustavil temu pomikanju. Zato je tak krik v nemškem taboru, ker spoznavajo, da se ne uresniči njih želja, da bi se nemštvo košatilo ob obrežji Adrije.

Okrajna učiteljska konferenca za celjski in laški okraj.

Dne 25. vel. srpana t. l. se je vršila okrajna učiteljska konferenca za celjski in laški okraj, pod vodstvom novega c. kr. okrajnega nadzornika g. Pavla Leitgeba, v slovenske ljudske

LISTEK.

Kopališki listi.

V.

Glavna zgradba kopališčina je ogromno, pravokotno, v dve nadstropji zidano, razsežno poslopje, ki broji 132, z vsem komfortom opremljenih sob za goste. S kritimi hodniki je zvezana z drugim, poleg stoječim poslopjem, ki je istotako velečastna palača, okoli katere vodi široko krita terasa. Dočim se v prvem poslopji, razven stanovanj za goste, nahaja tudi kopališče, ravnateljstvo, i. t. d., obsega drugo v pritličji veliko blagovališče (restavracijo), kavarno, zdraviliščino dvorano, ki služi muzikališkim produkcijam, plesnim in jednacim zabavam, igralno sobo in dvoje prostih obednic. Muziku je na razpolago dvoje glasovirov, a v razvedrilo gostom sploh cela kopa domačih in inostranskih novlin v raznih jezicih, ter zabavna knjižnica. Prvo nadstropje pa je prirejeno gostom v stanovanja.

Poleg te palače stoji takozvani, „Katarinin dvor“, v katerem so tudi stanovanja. Vseh sob

za goste našteje se 163. Visoke so in suhe, vpremljene vdobno, ter zvezane z brzojavom.

Vrlo je skrbjeno za šetališča in nasade. Zdravilišče oklepa neposredno bujen, razsežen park s krasnimi košatimi drevoredi, raznovrstnim ljubkim grmičjem in nebrojnim domačim in inozemskim cvetličjem. Po izvestno dva kilometra dolzem „kraljevem drevoredu“, ki vodi po vsej širini topličine doline, pride se iz tega parka neposredno v „Adelin gaj“, v katerem se nahaja izvrstna gostilna in kavarna. Če se ti zljubi, posetiš lahko poleg ležečo kopel z mrzlo vodo.

V teh dveh gajih svira izvežban vojniški orkester dvakrat po dve uri na dan.

Ob Poljakovi hrib naslanja se grič „Županšček“ s svojim koščatim, krasnim parkom.

Na vzhodu Krapinskim toplicam dviga se nekako 300 metrov visok hrib, „Magdalenina gora“. Precej strm, po kačje zvit ilovnat pot vodi te gori. Na vrhu beli se v senci dveh velikanskih lip, ki ste videle vekove in vekove, cerkvica, a ob njenem zidu opaziš troje grobov. Izvestno je tu pokopan kak velikaš iz okolice s svojci. Cerkvici je prizidana preprosta kapelica. Marmornata ploča na vratih ti pove, da je tu: „Sepulcrum

Dui. Gustavi Osegovich de Barlaševec.“ V cerkvici sami ne najdeš nikacih znamenitosti, iz-ozemši zelo stare slike sv. Notburge.

Ne daleč od tu nahaja se majhen, a prekraser mavzolej, monumentalna zgradba renesančnega zloga, počivališče Jakoba Badla, umrlega 1884. l. Napis pravi, da je bil „fundator et extractor thermarum Krapiniesium“. — Tla tu gori na daleč okrog porašča — pelin. Take množine ga še nisem videl nikoli in nikjer.

Iznenadil me je divni razgled s hriba. Tam na vzhodu sinji se zagrebško pogorje, pred katerim leže toplice Stubica, a za njim kraljevski Zagreb. Na jugu vije se dično Uskoško gorovje, meja mej Hrvatsko in Kranjsko. Na zapadu zapaziš Boč in Rogaško goro, a na severu vzreš Krapinsko in Ivančica-planino. Valovito gričevje pod tabo, okolo in okolo, kamor ti nese oko, pa plemenita vinska loza.

Res, to je diven, prekrasen razgled!

Haramburaša.

V zadnjem listu čitaj pravilno: hrib Jankomir, a ne Jankonia (!!!)

šoli v Celju. Ni nam možno opisovati vseh točk konference, ki je trajala od 9. do 2. ure, hočemo se le z njenim značajem in s posameznimi njenimi zadevami, spadajočimi v narodno področje, pečati; kajti naloga „Domovine“ je hvaliti, kar koristi narodu našemu, a bičati, kar mu škoduje.

Začetkoma je bilo takoj spoznati, da se hoče konferenci dati nemški značaj. G. c. kr. okrajni šolski nadzornik je pozdravil učiteljstvo le v nemščini ter ga pozval, da zakliče cesarju trikratni „hoch!“ a učiteljstvo se je odzvalo po večini s krepkim „živio!“ Doslej smo g. nadzorniku pripisovali več taktosti, misleč, da bode zraven svojega „hoch“, za katerega ima itak le peščico privržencev, zaklical v smislu mišljenja učiteljstva, tudi krepki „živio!“ a varali smo se. G. nadzornik ni tekom cele konference izpregovoril niti jedne besedice v slovenskem jeziku, bodi si, da ni zmožen pravilne književne slovenščine, bodi si, da je ni hotel govoriti. Oba slučaja moramo odločno zavračati. Slovenski narod ne more dovoliti, da bi se v učiteljskih, duhovskih in drugih zborovanjih, od njihovih predstojnikov slovenski jezik breztaktno preziral. Tudi smo z obžalovanjem izvedeli, da je mnogo referentov, poročalo le v nemškem jeziku. V lepej pravilnej slovenščini sta obravnavala gg. nadučitelj Lopan in učitelj Brezovnik, kako je uporabljati domačo okolico pri naravoznanskem in zemljepisnem poduku. Isto tako je poročal v pravilnej in prijetnej slovenščini poročevalec šolskih vrtov g. Petriček, o stanju šolskih vrtov v celjskem okraju. Poročevalci gg. Kropelj, Vodušek, Supanek in Šeligo so govorili le v nemščini, o razdelitvi učne stvarine na šolah, kjer se učenci za poletje od šolskega obiskovanja oproščajo, oziroma o stanju šolskih vrtov v laškem okraju. Konferenco je počastil s svojo pričujočnostjo tudi c. kr. okrajni glavar g. dr. P. Wagner, ki je poslušavši razprave učiteljstva končno izrazil svoje priznanje, rekoč: „Veseli me izvedeti iz vaših razprav, da delujete neumorno za svojo nadaljno izobrazbo in napredek šole, osobito me je veselilo slišati iz ust nekega govornika, da je v šoli sicer treba mladino v posameznih predmetih dobro podkovati, a še boljše potrebno je, jo vzgojevati v dobre in poštene ljudi. To je tudi moje mnenje. Tudi jaz sem prepričan, da je iz otrok v prvi vrsti treba vzgojiti ne samo dobre in poštene ljudi, temveč tudi vrle državljane in zveste Avstrijce. Čuvstvo avstrijskega patriotizma mora izpodriniti čuvstvo za posamezna narodova plemena. Polagam vam torej na srce, da vzgojite dobre in zveste Avstrijce ter da čitate radi knjige pedagogov in da se v svojem vzvišenem poklicu vedno boljše izobrazujete!“ Tem lepim besedam, katere je učiteljstvo sprejelo skoro z enoglasnim „živio“ (le malokdo je klical „hoch“), dodamo mi svojo opombo, da je čuvstvo biti Slovenec ob enem odlično čuvstvo avstrijskega domoljubja. Slovenci se v vseh tudi najburnejših časih, ko so se Madjari, Poljaki in Nemci (na Dunaji) spuntali zoper cesarja, ostali zvesti avstrijskemu patriotizmu in habsburški hiši. Biti Slovenec se pravi biti zvest Avstrijan; zato se nam zdi stavek glavarjev, da mora čuvstvo avstrijskega domoljubja izpodriniti čuvstvo posameznih narodovih plemen, ne samo neumestno, temveč celó ponesrečen. Mi trdimo: Čuvstvo slovenske zavesti se mora med našim učiteljstvom in narodom povzdigniti še do višje stopnje; čim jača je namreč slovenska zavest, tem večja bode tudi zavest avstrijskega domoljubja. V živih primerih vidimo namreč povsod, da škilijo naši odpadniki in renegati tje čez avstrijsko mejo, proslavljajoč nemško kulturo in poljedelstvo, obožavajoč Bismarka in nemškega cesarja; zato imajo radi njune podobe v svojih sobah i. t. d. oni prirejajo nemškemu društvu iz „rajha“ ovacije, so člani in pristaši „šulferajnovi“, „Südmarkovi“ i. t. d. i. t. d. ter pripravljajo na škodo Avstrije pot pangermanstva v naše kraje. Narodno naše čuvstvo se ne sme izpodrivati ali omejevati, to bi škodilo našemu dokazanemu odličnemu avstrijskemu patriotizmu. Ker so le zavedni Slovenci tudi zavedni Avstrijci, proglašamo očitno resničnost stavka: Čim večja bode slovenska zavest, tem večje bode avstrijsko domoljubje. Torej bi bila dolžnost političnega upra-

vitelja opozoriti učiteljstvo na gojitev narodnega čuta vsporedno z avstrijskim čutom, jedino to bi bilo pravo in umestno. Iz priporočila c. kr. okrajnega glavarja, naj učiteljstvo tudi nadalje tako napreduje in se v svoji stroki izobrazuje, posnemamo, da mi je kot predsedniku okrajnih šolskih svetov na srcu, ako se učitelji družijo v učiteljska društva, katera so si na svoj prapor zapisala napredek in izobrazbo v pedagogiki. Visoka c. kr. vlada je jela pomen učiteljskih društev uvaževati. Letos je v Gorici pri zborovanju „Zaveze slovenskih uč. društev“ pozdravil 300 zbranih slovenskih učiteljev zastopnik vlade v slovenskem jeziku, rekoč: „V čast mi je, da morem to slavno skupščino pozdraviti v imenu visoke vlade. Ni mi treba povdarjati, kako si vlada prizadeva, podpirati ljudsko šolstvo. Zato jo mora le veseliti, ako se slavno učiteljstvo pogosteje zbira, da se dogovarja in posvetuje, kakó mu je postopati v prosepah šolstva in v korist svojega stanú. Pozdravljam vas v imenu visoke vlade in se nadejam, da bodo vaša posvetovanja za šolo in učiteljski stan sadunosna!“ Ko je bila ista „Zaveza“ pred 3 leti v Celju, ravno tako mnogobrojno zbrana, ni počastil g. c. kr. okrajni glavar slovenskega učiteljstva, niti ga dal po svojem zastopniku v imenu vlade pozdraviti, kar bi gotovo storil, če bi se nemško učiteljstvo v Celju zbralo.

Iz poročila nadzornikovega je bilo izvedeti poročilo vis. c. kr. deželnega šolskega sveta, da je v celej deželi učiteljstvo na Spodnjem Štajerskem najbolj marljivo in delavno; kajti ono je izdelalo največ referatov in sicer se v prvi vrsti odlikuje učiteljstvo celjskega okraja. Slovensko učiteljstvo je torej očitno pohvaljeno od najvišje deželne oblasti, ki ni v slovenskih rokah. Delo, delavnost, marljivost, napredek in izobraženost se dopada vsakomur.

Z obžalovanjem smo pa izvedeli, da pri konferenci učiteljstvo ni zahtevalo pisati jeden zapisnik v slovenskem jeziku; pisala sta se torej oba v neizogibnej nemščini, kakor da je to nemška posest.

Celjske novice.

(Shod zaupnih mož slovenskih) priporoča ljubljanski „Slov. Narod“. K temu ga je napotila prepoved samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani, kjer je mestni zbor sklenil, da naj se zaznamujejo na posameznih hišah ulice in trgi, ob katerih so hiše, samo v slovenskem jeziku. Ta sklep ljubljanskega mestnega zbora je našel protivnika v vladi in tako tudi pri deželnem odboru. Poprej pa so nekateri krogi izrekli se proti omenjenemu sklepu, rekoč, da je nepotreben, ker se prilegajo razmeram v Ljubljani dosedajni slovensko-nemški napisi po ulicah in trgih. Ljubljanski mestni zbor je prišel si navskriž s kranjskim deželnim odborom, to pa v jako imenitni narodni zadevi. Oba ta zastopa sta slovenska. Zato se čuti v mnogih slovenskih krogih jako silna potreba, zjediniti Slovence vsaj v glavnih narodnih rečeh, v postopanju za pridobivanje narodnih pravic. Nam na Štajerskem, ki smo, hvala Bogu, do zdaj v vsih rečeh bili složni in samo s tem dosegli, kar imamo, proti sovražnikom naše narodnosti, živi že davno v srcih prepričanje, da razpor na Kranjskem vsem Slovincem silno škoduje. In zdi se nam, da tudi v Ljubljani izprevidajo, da je treba sloge, enotnega voditeljstva, če ne imeli bodo dobiček — Nemci. Naj se torej skliče in snide shod slovenskih zaupnih mož. Kar bodo sklenili, veže naj nas vse! Naj se pa tudi za izvršitev sklepov skrbi z izvolitvijo izvrševalnih odborov. Za odločevanje korakov v važnih narodnih rečeh, pa se naj izbere nekoliko veljakov, morebiti treh do petih, ki naj bodo tako rekoč najvišje sodišče, brez katerega se v najbolj imenitnih zadevah naj ne stori ničesar, da se ne prenačimo.

(Leonova družba v Celji.) Dne 4. septembra se je sestalo pri č. g. celjskem opatu nad 40 gospodov v posvete, gledé slov. kat. znanstvenega društva. Mej udeleženci so bili zastopani Goričani, Kranjci in Štajerci. Sklenilo se je, naj predloži izvrš. odsek čim najhitreje vsprejeta pravila novega društva, ki mu bo ime „Leonova družba“, v potrjenje.

(Slovenske posojilnice, pozor!) Kakor smo v našem listu že omenjali, niso posojilnice položne državnemu nadzorstvu. Državni organi smejo nadzorovati samo one posojilnice, katere se poslužujejo dobrot zakonov z dne 1. junija 1889 in 11. junija 1894, toda le v zadevi teh postav, in to tudi le tedaj, ako te posojilnice ne pripadajo kakemu društvu, katero ima svoje nadzornike. V prihodnjem državnem zboru pa utegnejo sklenoti postavo, po kateri bodo nadzorovane vse posojilnice, katere ne pripadajo h kakemu takemu društvu, kakoršno je n. pr. „Zveza slovenskih posojilnic“ v Celji. Kakošen nauk je torej to za slovenske posojilnice?

(Celjski „Musikverein“ v Gradcu.) Celjski „Nemci“ so srečno zopet obogateli za novo blamažo. Uže dolgo časa sem se je poročalo po listih in lističih, ki so jim na razpolaganje, da nameravajo glasbeni zbor svojega „Musikverein-a“, poslati na veliko umetniško potovanje v Gradec in potem naprej po nemškem Štajerju, da svojim strmečim sorojakom (?) pokažejo, kaj prav za prav premorejo Nemci v Celju. Govori se pa tudi, da jih je k temu podjetju navduševalo upanje, da o tej priliki nekoliko pomorejo vedno prazni društveni blagajni. — Res se je pretekli teden odpeljalo proti Gradcu 25 godcev, polni najlepših upov. Imeli so seboj tudi društvenega kasirja, ali kakor se sedaj pravi po nemško, svojega „Säckelwarta“, kateri je baje moral vzeti seboj veliko vrečo za denar. — Nastopili so v graških „Annensäle“ kjer je prostora za vsaj 800 ljudij. Prvi večer so imeli 80 poslušalcev, drugi večer blizu 60, tretji večer pa je bilo poslušalcev komaj več nego godcev. Pišejo pa, da je to občinstvo bilo silno navdušeno, da so petdesetaki za godce kar leteli po zraku in da jim je eden poslušalcev kupil celó sodček piva. Ukljub temu pa so godci in njihov „Säckelwart“ delali jako kisle obraze, ter zarotili se, da nikoli več ne počaste graškega mesta s svojim koncertom. — Graška „Tagespost“ se jim roga, vabeč jih naj le kmalu zopet pridejo in tolažeč jih, da je slabi obisk zakrivilo, le slabo vreme. Kolikor mi vemo, slabo vreme v poletnem času le pospešuje obisk zabav, ktere se vrše v zaprtih dvorinah, zato mislimo, da bi bili ti koncerti o dobrem vremenu obiskani še slabše, ako bi bilo to sploh mogoče. — Graški uspeh vzel je našim Celjanom ves pogum za daljno potovanje. „Säckelwart“ spravil je svojo vrečo, godci svoja godala, pa so jo pobrali hitro nazaj v Celje. — To je bil žalostni konec velikega umetniškega potovanja slavnega celjskega „Musikvereina“. Prav res obžalujemo uboge godce, ktere so voditelji društva izpostavili taki blamaži. Mnogi od teh godcev niso nikakor slabi, nekateri so celó prav dobri, in tudi njihov kapelnik je stvari prav vešč. Ali v svoji celoti se vendar celjski zbor ne more meriti z velikimi in izvrstnimi vojaškimi in drugimi glasbenimi zbori, ktere graško občinstvo lahko posluša vsak dan. To je vsak pameten človek moral uže naprej vedeti. Seveda, celjska gospoda, ktera je letos sè svojim krikom radi slovenskih paralel na celjski gimnaziji vse nemško časopisje spravila na noge, postala je nekako domišljava ter je mislila, da je štajerskim Nemcem Celje res toliko mar, da bode uže samo pridevek „celjski“ njihovemu „Musikvereinu“ polnil dvorano in blagajno. Spekulacija pa se jim je nekoliko ponesrečila, ker jim graško občinstvo ni hotelo iti na limanice.

Spodnje-štajerske novice.

(Premembe pri č. duhovščini). Premeščeni so č. gg. kaplani: Fr. Lom iz Šoštanja na Hajdino, Iv. Jodl z Vranskega v Šoštanj.

(Za 24 ur „kašo pihat“) so šli vsled obsojbe celjskega c. kr. sodišča sin vojniškega Zottla s tremi drugimi mlečnozobimi tovariši, ker so razdrli slovensk slavolok, katerega so vrli vojniški fantje napravili, o priliki ženitovanja Jagodič-Vrečerjevem.

(Cvetoča jablan z zrelim sadjem) vidi se na posestvu g. župnika pri sv. Martinu v Rožni dolini in na posestvu g. Gajšeka v Vojniku.

(Stavba nove petrazredne šole) v Vojniku prevzeli so gg. Goligranc-Vrečko-Binzl za 18.200 gld. Do prihodnje jeseni mora biti dozidana.

(Vabilo) k ustanovnemu shodu ženske podružnice sv. Cirila in Metoda za Škofjo vas in okolico, dne 23. septembra 1894, ob 4. uri popoldne v gostilni g. Val. Koželja v Škofji vasi. Vspored: 1. Nagovor in pozdrav. 2. Razlaga in čitanje pravil. 3. Volitev vodstva. 4. Vpisovanje članov in 5. Razni govori in nasveti. B. prosta zabava; petje dijaške četvorice in godba domačih godcev. — Rodoljubi udeležite se v obilnem številu! — Vstop vsakemu prost. Za mnogobrojno udeležbo prosi začasni odbor.

(Iz Št. Jurija na južni železnici). Dne 2. septembra je imela naša ženska podružnica sv. Cirila in Metoda svoj letni zbor z običajnim vspehom. Navzlic lepemu, da, krasnemu vremenu je došlo le malo ljudi, a ti so bili bolj darežljivi. Nabrala se je svota 56 gld. Hvala vsem darovalcem, posebno pa našemu mecenu g. Petru Majdiču, ki vedno tako izdatno podpira slovensko gibanje.

(Krajni šolski svet v Št. Jurju ob juž. žel.) je sklenil, slovenski uradovati, a kaj malo se drži tega sklepa; vabila in zapisniki sej so slovenski, drugi spisi so pa večinoma še nemški. Malo več odločnosti bi nič ne škodovalo.

(Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Velenji.) V nedeljo dne 9. septembra vršil se je v Velenji, v hiši tamošnjega župana, g. Ježovnika, ustanovni zbor podružnice v Velenji. Obiskan je bil jako dobro, posebno vrlih kmetov iz Šaleške doline bilo je mnogo. Predsednikom izvoljen je bil velenjski župan g. Ježovnik, podpredsednikom g. župnik Ivan Cizej. Novo osnovana podružnica šteje dosedaj 27 članov, letnikov. Upamo, da bode lepo uspevala, ter da bode se svojim delovanjem pospeševala tudi narodno zavest mej prebivalci Šaleške doline.

(Iz Slov. Bistrice) nasvetujejo, da bi se napravila neka „Tamburaška zaveza“ vseh tamburaških društev, katerih je med Slovenci že kakih 70. Gotovo bi se ta godba dala spojiti s petjem in tako bi Slovenci imeli godbo, ki bi o prilikah, kakor je bilo letos pri „Slov. pevskem društvu“ gotovo rada sodelovala in bi ne bilo neprimerno vsako leto za ta koncert. Posebno pa naj bi to pretresal odbor „Slov. pevskega društva“ v Ptuj in spravil to zadevo v širši razgovor.

(Posojilnica v Slovenski Bistrici), registrovana zadruga z neomejeno zavezo, začne poslovati v sredo dne 19. t. m. ter bode potem vradovala vsako sredo od 9—12 ure predpoldne. Hranilne vloge bode sprejemala na obrestovanje po 5%, posojila pa se bodo davala na 6% obresti. Ker je ta novi denarni zavod za slovenjebistriški okraj velike važnosti v narodnem in gospodarskem obziru, je želeli, da ga vsi narodni krogi vestno podpirajo.

(Hranilnica in posojilnica v Šmarji pri Jelšah) tudi v 2. letu svojega obstanka prav dobro napreduje. Vsem prosilcem še ne more ustreči, ker se denar počasi nabira. Dosti več pa bi lahko storila, ko bi se od domačinov iz celega okraja zdatneje podpirala.

(Zborovanje podružnice sv. Cirila in Metoda v Trbovljah) bode dne 23. septembra. Odbor se trudi, da priredi zborovalcem prav prijeten dan. Ker je ravno dandanes potreba širiti vero in omiko, nadja se odbor obile vdeležbe.

(Pri sv. Duhu pri Ločah) je strela ubila dva moška.

(Na Vidmu) so nemškutarji vabili: v „Volksschule“ k „Dilletantentheateru“ „mit dem gleichen Program“. Nemškega pravopisja in nemške slovnice naj bi se rajše učili.

(Nemškutarjenje na Vidmu). Kjer raste ena strupenica, pridruži se jih rado še več. Tako je na Vidmu. Tukaj je bilo od nekaj nekaj nemškutarjskih strupenic, pa vedno premalo, da bi mogle javno nastopiti. Zdaj pa je prišel človek tu sem, kateremu je menda v uradu predolgčas. Zato hoče „teater“ imeti, nemški teater, in res imel ga je v šoli. Ali je s tem komu kaj koristil? Ali je imel dovolj poslušalcev mar? Šolskemu vodstvu je storil več neprimlik, kakor koristi; kajti šolski svetovalec bil je silno nevoljen, da je šolski voditelj prepustil šolsko sobo za nemški teater. Sicer bi ne bilo mogoče nemški teater igrati, če bi slovensko (?) bralno društvo v Krškem ne bi bilo tako dobro, predobro, da je „kulise“ posodilo.

(Ta tuja hvala nam tudi smrdi). Po navadi se govori: „Lastna hvala smrdi, tuja hvala diši.“ Ali hvala „Südmarke“ ki je zadnjič v Ptuj zborovala, nam tudi smrdi. Da bi pičlo število svojih somišljenikov bolje spodbudila, kazala jim je namreč s prstom, kako smo Slovenci baje gibčni in delavni, naj bi torej tudi „Südmarkovci“ bili. Ta hvala torej ni bila namenjena nam Slovencem, a le „Südmarkovci“ je za strahilo in v spodbudo res potrebujejo; kajti ti graški veliko-nemški kričači, delujejo vendar že nekaj let; že nekaj let polnijo, prazne predale vseh nemških listov s sto in sto pozivi; imajo pa še kaj slabe vspehe. Izkazali in na veliki zvon so obesili, koliko so dogospodarjenim kmetom (če so to kmetje, če niso druge vrste lačenbergerji), ob slovenskih mejah posodili, v teku enega celega leta. Ali kakošna svota je vse to? Komaj tolikošna, kolikor slovenska posojilnica v enem dnevu posodi. V tem obziru pa velja za „Südmarko“, da lastna hvala smrdi.

(V Ormožu) so tako predrzni nemškutarji, da so bili slovensko odstranili zastavo iz zvonika.

(Z murskega polja) se nam poroča o dveh novih mašah, ki ste se ondi slavili, kakor običajno v velikem cerkvenem in narodnem smislu. Eno daroval je č. g. Rožman na Krapji, drugo č. g. Šijanec pri sv. Križu. — O gasilnih društvih murskega polja se nam poroča, kako čvrsto postopajo povsodi narodno načelo, osobito nasproti „Zvezi štaj. gasilnih društev“, ki silno poudarja le nemško načelo. — Bralno društvo v Cezanjevcih je imelo v nedeljo veselico s tombolo.

(Amerikanske trte na Bizeljščini) jako lepo napredujejo, ter letos uže obetajo mnogo dobrega pridelka. Zaradi tega tudi Bizeljčani dobivajo čedalje več veselja za vinorejo, ter jako pridno obdelujejo vinograde ter delajo nove nasade. Ako pojde stvar tako naprej, pridelovala bode v malo letih Bizeljščina več in boljšega vina, nego poprej, predno je trtna uš pokončala stare vinograde. Potem tudi za Bizeljce pridejo boljši časi, ter se jim kmalu povrne prejšnje blagostanje.

(Udeleženci vinorejskega shoda na Dunaji) so bili priredili izlete na Ogorsko, v Haloze (Hrastovec) in na Bizeljsko, kjer so si ogledali nove nasade ameriških trt.

(Volilni shod) sta imela poslanca dr. Radaj in Fr. Robič, v nedeljo 9. t. m. pri sv. Ilu v Slov. goricah.

(V Čadramu) ima v nedeljo, dne 16. sept. popoldne ob treh kmetijsko bralno društvo „Sloga“ občno zborovanje, pri katerem bo g. Belé, učitelj mariborske vinorejske šole, predaval o umni porabi sadja. Vrli sadjerejci, porabite prilžnost in pridite v mnogem številu; gotovo bo vsakemu mnogo koristilo!

(V Rogatci) se je sezidalo novo poslopje za poštni urad.

(Poskusi z laško konopljo). V Radvanji pri Mariboru, na kmetijski šoli v Mariboru in še drugod na Štajerskem so poskusili sejati laško konopljo in so s tem poskusom prav zadovoljni.

(Posojilnica pri Mariji Snežni na Velki), z neomejenim poroštvom, je začela vkljub mnogovrstnim napadom in zaprekam nasprotne stranke in renegatov s 1. septembrom t. l. svoje delovanje. — Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%, za posojila se zahteva 6%. — Č. g. Franc Pignar, župnik pri Mariji Snežni, načelnik, Anton Raušl, kaplan, nač. namestnik, Avgustin Pestiček knjigovodja, Jurij Zver, denarničar, Rajmund Sfiligoj, računski pregledovalec, Karol Krisper, njegov namestnik. Namen tega narodnega denarnega zavoda na nemški meji je, edino v prid slovenskega naroda delovati; zato-rej Slovenci pridno ga podpirajte po geslu: „Svoji k svojim!“

(Potrjenje). Načelnik okrajnega zastopa v Slovenjem Gradci, g. J. Rogina, in njegov namestnik, g. J. Bart, sta kot taka od presvetlega cesarja potrjena.

Druge slovenske novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) so od 15. julija do 15. avgusta t. l. darovali: Sl. družba sv. Mohorja v Celovci zelo velik zaboj raznih svojih knjig, vč. g. Fran Tavčar, kurat pri sv.

Joštu nad Kranjem, veliko zbirko knjig družbe sv. Mohorja, Matice in drugih; g. župan v Kaplji Vasi, Andrej Mejač, tako mnogoštevilno zbirko, kot dosedaj še nobeden pošiljatelj. Hvaležno smo prejeli od domoljubnih slovenskih in hrvatskih gg. abiturijentov 292 kron, kot čisti prebitek ljubljanske njihove veselice. Vedno gibična „Šentjakobska-trnovska naša ženska podružnica nam je v poslavljenje naše IX. velike skupščine v Novomestu donesla 100 gld. „sv. Ciril-Metodovega daru“. Pokojno gospo Marijo Murnikovo pa je vpisal z darom 100 gld. soprog c. kr. svetnik ob veliki skupščini v Novem mestu med družbine pokrovitelje. Mir njeni veliki bogo- in rodoljubni duši! Istotako so povodom velike skupščine v Novem mestu postali pokrovitelji s prispevkom 100 gld.: g. Ivana Vodnikova, soproga hišnega posestnika in kamenoseka v Ljubljani in g. Elija Predovič, veletržec v Ljubljani. Dalje so družbi darovali vrli č. gg. mariborski bogoslovci po č. g. Martinu Pirtovšku 63 gld. 7 kr., kot podporo družbi za l. 1894.; I. Belokranjska ženska podružnica v Černomlji po blagajničarici, g. Olgi Haring-ovi 65 gld. 66 kr., kot čisti dohodek naši družbi v korist prirejene veselice; podružnica za Mokronog in okolico 36 gld. 25 kr. večinoma v seličnih dohodkov; č. g. Josip Vodošek, bogoslovec pri sv. Lovrenci na Vranskem polji, 16 gld., nabranih na primiciji č. g. L. Šlambergerja na Hajdini; rajni g. Ivan Kuković, posestnik v Št. Jurji na Štajerskem v oporoki voljenih 10 gld.; g. Vekoslav Ranikar 7 gld. 33 kr., ki so jih nabrale narodne dame v Cerknem ob petindvajsetletnici tamošnje čitalnice; ženitvanjski svatje pri darovanji za družbo sv. Cirila in Metoda o priliki narodne poroke 3 gld. 75 kr.; g. Dragotin Pavlinec 3 gld. 10 kr., ki so jih darovali slovenski porotniki v Lemeževi gostilni v Celji; g. Andrej Rakušček v Koseči 3 gld., nabrane o priliki novoizvoljenega slovenskega občinskega odbora v Drežnici pri Kobaridu in vč. g. Alojzij Kummer, župnik v Retečah, 1 gld. — Vsako leto one mesece po veliki skupščini dohaja razmerno največ darov. Tudi letos se tega nadejamo. Zato zahvaljujoč se današnjim požrtvovalnim darovalcem kličemo: Živel! nasledniki! Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

(Na ljubljansko učiteljsko) pride za ravnatelja g. J. Hubad, gimn. profesor v Gradci in pisatelj slovenski (zadnji čas prideljen naučnemu ministerstvu). Glavnima učiteljema sta pa imenovana gg. Bežek (do zdaj v Gorici) in Funtek, obrtni učitelj v Ljubljani.

(Imenovanja). Računski revident Viktor Coloretto v Ljubljani, je imenovan računskim svetnikom pri računskem oddelku dež. vlade v Celovci. Suplent na gimnaziji v Mariboru Oton Toisel je imenovan provizoričnim učiteljem na realki v Solnogradu. Deželne sodnije svetnik Jakob Hren v Celovci, bivši slovenski poslanec, dobil je povodom svojega vpokojenja naslov višjega deželnosodnega svetnika.

(Železnica iz Ljubljane v Gorico). V kupčijskem ministerstvu so opustili misel, da bi se zidala železnica čez visoke Ture, ki ločijo Koroško od Salcburškega. Prišli so na to, da kaže izpeljati novo železnico iz Ljubljane v Gorico. Dobra misel! Kod bo šla, po vipavski dolini, ali pa po idrijski in soški dolini, ne vemo še.

(Ali je Valvazor res v Krškem umrl?) Znani kranjski zgodovinar pl. Radič, ki je največ o Valvazorju preiskoval in pisal, je lani in letos, o 200letnici njegove smrti, tudi marsikaj zanimivega o njem priobčil. Našel je po raznih časniki posetva, katera je Valvazor imel, razne graščine in hiše v Ljubljani. In kakor je g. Radič v prejšnjih letih trdil, tako tudi letos še pri tem ostane, da je bil 5. februarja l. 1693. v Krškem kupil hišo (zdaj št. 85) od nekega Vodnika; in pravi, da je v tej hiši 19. sept. 1693, umrl. Kje pa so počivali V. telesni ostanki, o tem pa ne ve R. ničesar povedati; vendar slutiti, da je bil morda tudi zgodovinar Valvazor položen v rodbinsko rakev v Mediji (nad Zagorjem). — Kaj je pa neki Valvazorja mikalo, da je v Krškem hišo kupil? V bližini Krškega je bilo posestvo „Zečkergrit“. To posestvo so pa utegnili imeti najbližnji sorodniki (tast, svak) druge Valvazorjeve soproge, ki je bila rojena baronica „Zetscher“.

(Cena goveje živine) je bila zadnje čase — tako se nam od Krke poroča — še vedno visoka, nekoliko radi tega, ker so Nemci k nam prihajali, živino kupovati. Zdaj na jesen in zimo se bode pa marsikateri kmetič hotel svoje živine znebiti, zato bode cena zopet padla. Tudi je meja ob hrvatski strani zopet svobodna.

(Amerikanske trte iz državne trtnice v Kostanjevici) bode oddajalo c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem, pod sledečimi pogoji: Trte se bodo dajale po razmeri nahajajoče se zaloge in sicer samo takim naročnikom, kateri imajo vinograde v krajih, kjer je trtna uš vinograde uničila, po sledečih cenah: a) rezniki Riparije sauvage in selectione, Salonis, Rupestris in York Madeira po tri (3) goldinarje 1000 komadov; b) rezniki Riparije portalis, Pailles, Percier in Jaquac po šest (6) goldinarjev 1000 komadov; c) vkorenjene trte pa brez razločka vrste po deset (10) goldinarjev 1000 komadov. Brezplačno zamorejo se trte izjemno le takrat oddati, če bi se trtin matičnjak iz kakega občinskega ali društvenega zaklada nameraval napraviti in bi bil obstanek tacega podjetja za najmanj 10 let zagotovljen. Oglase sprejema c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem ustno ali pismeno do 1. oktobra t. l.

(Prašičjo razstavo) priredi 22. oktobra t. l. v Novem mestu, ondota kmetijska podružnica. Kdor želi razstaviti svoje prešiče, naj se oglasi vsaj do 1. oktobra.

(Slovensko šolstvo). V zvezi z ljudskimi šolami so večkrat obrtni in kmetijski nadaljevalni tečaji za dečke in mladenčce ter splošni nadaljevalni tečaji za deklice. Na 1000 šol pride v Avstriji 21 kmetijskih in obrtnih nadaljevalnih tečajev in na 1060 dekliskih šol 10 dekliskih nadaljevalnih tečajev. V tem obziru so pa slovenske dežele zelo na slabem. Tako n. pr. nima Kranjska niti enega kmetijskega in niti enega dekliskega nadaljevalnega tečaja. Pa gledé dekliskih tečajev ste Štajerska in Koroška na isti stopnji, le gledé obrtnih tečajev in šol je Kranjska precej na dobrem, kajti ima v kranjskem šolskem okraju 3 tečaje z 229 učenci, v kamniškem okraju 1 tečaj z 59 učenci, v Logatci je 1 tečaj s 35 učenci, v Postojni 1 s 33, v Krškem 1 z 31 in v Radoljici 1 s 24 učenci. Pa so še drugod obrtni tečaji n. pr. v Novem mestu, v Ljubljani, Metliki, v Št. Vidu nad Ljubljano, v Kočevju in Ribnici.

(Veronauk) uče na nekaterih šolah tudi posvetni učitelji, ako duhovniki ne utegnejo. Tacih šol je v Avstriji 1005, in sicer na Kranjskem 41, na Koroškem 19, na Primorskem 4, na Štajerskem 5.

(Ljudskih učiteljev) je na Kranjskem 714, učiteljic 179, na Štajerskem 2258 učiteljev, učiteljic 716, na Koroškem 842 učiteljev, 149 učiteljic, na Primorskem 881 učiteljev in 446 učiteljic. Na Kranjskem ima kranjski okraj največ učiteljstva (105 oseb), 81 učiteljev in 24 učiteljic; najmanj pa črnomaljski, namreč 49 učiteljev in 6 učiteljic. Ljubljana ima več učiteljic (71), kakor učiteljev (69).

(Vabilo k besedi) katero prirede novomeški akademiki, v korist družbi sv. Cirila in Metoda v Novem mestu, dné 15. sept. 1894, v prostorih „Narodnega doma“. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina 30 kr.; sedež 50 kr. Sedeži se prodajajo dva dni pred besedo od 11.—12. ure v čitalnici in zvečer pri blagajni. Gledé na blagi namen se preplačila hvaležno sprejemajo

(Belokranjska železnica) gledé nadaljevanja dolenjske železnice v Belokrajino, se je na shodu pri Metliki izjavil g. Pfeifer, da se vrše še tehnične in druge poizvedbe, izdelujejo se računi itd., kako se bo izplačevala, da se določi prinos od strani države, dežele in udeležencev. Ker bodo dotični računi, načrti in druge poizvedbe bržkone dognane do prihodnjega zasedanja deželnega in državnega zbora, treba bode napeti vse sile, da se ta zgradba hitro prične in da bode vlada, pošteva velike žrtve, katere je prinesla uboga kranjska dežela dosedaj za zgradbo dolenjske železnice, odmerila večji odstotek državnega doneska za to zgradbo. Če potem tudi dežela in udeleženci prihitijo s primernimi doneski, nadejati se je, da bode prepotrebna belokranjska železnica dodelana vsaj do tedaj, ko bodo vrli Belokranjci svoje po trsni uši uničene vinograde

zopet prenovili. (Do takrat bode sicer še veliko vode po Kolpi steklo — vendar na delo je treba iti za časa. Ur.)

(Železnica Celovec-Gorica.) Komisar glavnega nadzorstva avstrijskih železnic, Edvard pl. Pichler, bode ta mesec ogledal črto za nameravano železnico od Celovca čez Lesce, Bohinj, Sv. Lucija do Gorice.

(Na Vipavskem) se poskusi z ameriškimi trtami do sedaj še niso tako obnesli, kakor drugod, n. pr. na Francozkem, Ogerskem, Bizeljskem in Dolenjskem. Ondotna tla menda niso za te trte, vsaj ne za nekatere vrste, ugodna. Tudi se premalo strokovnjaško postopa še v tej zadevi po Vipavskem. Nove vinarske zadruga, ki je dobila od vlade 500 gld. podpore, čaka torej tudi v tej zadevi veliko dela.

(V Gorici) je bila te dni v zvezi z deželno učiteljsko konferenco učna razstava.

(O tržaških društvih) piše vrta „Edinost“: V Trstu imamo že celo vrsto pevskih društev, imamo gospodarska in konsumna društva, imamo svoja delavska in podporna društva, imamo svojo čitalnico, imamo svojega „Sokola“, svojo hranilnico in posojilnico, svoje podružnice družbe sv. Cirila in Metoda; tu smo v najnovejšem času osnovali prepotrebno „Kmetijsko družbo“ in ravno te dni smo naperili svoja prizadevanja v to, da zasnujemo v našem morskem Križu vinarsko zadruga. Slednjič imamo tu svoje politično društvo „Edinost“ in pa „Delavsko izobraževalno in pravovarstveno društvo.“ Pevska društva zbirajo pod svoje okrilje našo okoličansko mladino in vrše tako svojo dolžnost, v kolikor jim dopuščajo neugodne razmere. In smelo rečemo, da se je ta del naše organizacije obnesel prav dobro; najbolji dokaz temu je, da se ta naša pevška društva vzdržujejo že leta in leta, dočim so nekdanje čitalnice jele hirati. Mi dostavljamo: Naj rastejo, naj se vzdržujejo vsa ta društva, in naj se jim še nova pridružujejo, kajti naše narodno življenje nima zaslombe drugod, kakor v društvih.

(V Istri) so se pri okrajnih glavarjih izvršile nekatere premembe, katere ondodnim Slovonom ne utegnejo biti v kvar, kakor je bilo delovanje odstranjenih dveh okrajnih glavarjev.

(Umrl) je na Dunaji vpokojeni profesor vseučilišča dr. J. vitez Zhishman (Čišman), velik učenjak, rodom slovenski Ljubljčan, bivši učitelj pokojnega cesarjeviča Rudolfa. Ranjki je tudi rad podpiral slovenske dijake.

(Odbor fer. društva „Sava“) se je na občnem zboru dne 1. sept. sledeče sestavil: Predsednik: Ravnihar Vladimir cand. iur. Podpredsednika: Gorup Filip cand. iur., Kokalj Vekoslav cand. phil. Tajnik: Sušnik Viktor stud. iur. Blagajnik: Mazi Josip stud. mech. Odborniki: Zwitter Davorin cand. iur., Omersa Josip stud. ing., Oražen Ivan cand. med., Gruntar Rudolf cand. iur., Prevec Josip stud. iur., Prevec Valerijan stud. iur., Dev Oskar cand. iur., Bizjak Vekoslav stud. iur., Žilih Josip cand. phil., Vencajz Janko cand. iur. Preglednika: Toporiš Ivan cand. iur., Vovk Fran stud. mont.

(Podporno društvo za slovenske visoke šolce na Dunaji). prejelo je v poslednjem času sledeče darove: Volilo po v Ljubljani umrlem hišnem posestniku g. Jožefu Bernardu 100 gld. V Brežicah je tamošnji rodoljub g. Janez Munda, c. kr. živinozdravnik nabral 13 gld., katere so darovali: g. dr. France Firbas, c. kr. notar, 3 gld.; g. dr. Gvidon Srebre, odvetnik, 2 gld.; g. Jožef Šetinc, odvetniški koncipijent, 1 gld.; g. Jožef Agrež, uradnik, 50 kr.; g. Fran Planinac, vodja železniške postaje, 1 gld. 20 kr.; g. Leopold Schwentner, trgovec, 1 gld.; g. Anton Špindler, c. kr. knjigovodja, 1 gld.; g. Janez Munda, c. kr. živinozdravnik, 2 gld. vsi v Brežicah. — G. Anton Fabiani, trgovec v Sevnici, 1 gld.; vč. g. dr. Miha Mogolič, župnik v Stillfriedu na Nižje-Avstrijskem, 3 gld.; g. Jožef Bahovec, uradnik avstro-ogerske državne železnice 3 gld. — Iskrena bodi hvala vsem imenovanim plemenitim dobrotnikom revnih a vrednih slovenskih velikošolcev na Dunaji. Dal Bog, da bi jih mnogi posnemali! Daljne podpore sprejema društveni blagajnik vč. g. dr. France Sedej, c. i. kr. dvorni kaplan in ravnatelj v Avguštinu na Dunaji, I. Augustinestrasse 7.

Druge avstrijske novice.

(Cesar v Levovu). V Levovu so defilovali pred cesarjem učenci vseh ondodnih ljudskih šol. Bilo jih je okoli 7000. Ta prizor je jako razveselil Njegovo Veličanstvo, ki je rekel smehljaje, da je ta „parada“ jedina svoje vrste. Cesar je prisostvoval položanju zaključnega kamna vseučilišča in otvoritvi medicinske fakultete. — Ljudstvo je prirejalo Nj. Veličanstvu prisrčne ovacije.

(Delegacije). Ministerski predsednik razglašja, da je sklicana delegacija na 14. t. m. Delegati se sestanejo v Budimpešti.

(Veliki vinarski zbor) na Dunaji je bil obiskan od kacic 150 udeležencev, med katerimi je bilo tudi veliko dostojanstvenikov. Od Slovencev sta se udeleževala poslanec Pfeifer in štajerski vinarski nadzornik Balon. Govor je bil največ o novi vinoreji ameriških trt. Izleta v Klosterneuburg se je veliko gospodov udeležilo. Na Ogersko, v kečmetsko okoličico, kjer ima država velikanske trtnice, je šlo še malo zborovalcev, nekaj več pa menda na Štajersko, v Haloze in Maribor ter na Bizeljsko.

(Na Dolenjem Avstrijskem) imajo v deželnih trtnicah z novo ameriško trto, posebno s cepjenkami kaj lepe vspehe; 3 in 4 leta stari zagrobani, na zeleno cepljeni trsi imajo čez 60 grozdov.

(V Brnu) bodo v nemških meščanskih šolah uvedli češčino kot učni predmet mesto francoščine. Kdaj se bodo li že Mariborčani, Celovčani in Gradčani enako sprijaznili s slovenščino?

(Na Hrvatskem) se ne morejo stranke zjediniti, niti protivladni stranki še niste složni nasprotno silijo še nove stranke na površje. Žalostna majka Slave!

(Madjari) so sklenili, napadati ministra cesarske hiše Kalnoki-ja, ker ne trobi vedno v njih rog, če tudi je sam Madjar. Ti ljudje ne pomislijo, da mora mož zastopati skupno monarhijo in ne samo Madjare.

Ogled po širnem svetu.

(V Srbiji) so kralja in očeta kamnali, ko sta se vozila po železnici iz Niša v Beligrad, toda ranjen ni bil nihče.

(V Parizu) je umrl grof Pariški, mož ki je imel prve pravice do francoskega prestola; zapustil je 40 milijonov frankov.

(Grof Pariški) prtendent na Franskem prestolu, je torej umrl v progranstvu. Monarhistički proslavljajo pokojnika kot kralja francoskega ter izražajo nado, da pride zopet do monarhije na Francoskem.

(V severni Ameriki) je gorelo neizrečeno veliko gozdov, kar je povzročilo neizmerno škodo. Na 1000 ljudi je našlo pri teh požarih smrt. O naših izseljencih ne prihajajo še dobre vesti; veliko časa niso imeli dela; komaj, če ga zdaj imajo. V časih se tudi kdo povrne domu, prepričavši se, da je najboljšje držati se pregovora: Povsod dobro (?), doma najboljšje.

(Vojna med Kitajem in Japonsko.) Iz Londona poročajo dne 11. t. m.: Kitajske čete, katerim stojijo nasproti Japonci v severnem delu Koreje, so v jako kritičnem položaju. Generali so popolnoma nezmožni, častniki nesposobni, a moštvo je obnemoglo vsled naporov in lakote. Strašni nalivi poslednjih dni so spremenili ceste v blatna močvirja. V zavi s strelivom so obtičali tu in tam, a nikakor ne morejo dalje. —

Dopisi.

Iz Šmarskega okraja. Gospod urednik! Iz našega okraja se Vam za „Domovino“ malo dopisuje.

Materijala za dopise tudi pri nas ne manjka, pa lenobo radi pasemo! To velja posebno gledé onih gospodov, ki imajo potrebno znanje pa tudi z delom niso preobloženi.

Dovoljujem si tedaj jaz danes, akoravno pridem kesno, nekatere dogodjaje za „Domovino“ zabeležiti.

Imeli smo birmo, obiskali so knezoškof Mihael prvokrat naš trg in večino fara našega okraja.

Povsodi so sprejeli knezoškofa dostojno in spoštljivo.

Sprejem v trgu Šmarje pa je skvaril dež; škofa pričakoval je pred trgom le občinski odbor, sicer bi bili gotovo prišli tudi vsi uradniki.

Čitalnični pevci pod vodstvom g. nadučitelja zapeli so zvečer v farovži pred mil. škofom, nekoliko pesmi in se je čitalnica na ta način poklonila mil. škofu, ker druge prilike ni bilo.

Pozneje doživeli smo političen shod, katerega je sklicalo slov. pol. društvo s sedežem v Mariboru.

Iz Maribora sicer nismo videli nobenega gospoda pri shodu, temveč pa iz Celja in tudi domačih. Nadejali smo se, da se bodo gospodje govorniki tu pa tam tudi z našimi razmerami pečali, katere bi zaslužile kritike, pa nada ni se nam izpolnila.

Pričakovali smo, da se ne bode samo o tem govorilo, da ima c. kr. okr. sodišče vedno še samo nemški napis, edino le nemške pečate, dasi v celem okraju nemamo deset rojenih Nemcev, ampak da se boče kritikovalo tudi uradovanje.

Pri nas dobivajo še vedno slovenske stranke v civilnih in kazenskih stvareh nemška vabila ali pozive; s strankami, katere ne razumejo niti nemške besede, pišejo se zapisniki nemški, in sicer se nemški zapisujejo tožbe, prošnje, poravnave i. t. d. Urađuje se pri nas tako, kakor bi mi bili sami Nemci!

Ker urađuje c. kr. okr. sodišče nemški, urađuje tudi gospod notar nemški.

Ali se boji gospoda sodnika, ali sploh ni zmožen urađovati za Slovence slovenski, to je nerešeno vprašanje.

Da se take razmere zboljšajo, morali bomo sami bolj moško postopati in slovensko urađovanje odločno tirjati.

Vsak pojedini, pa tudi občine morajo tirjati od c. kr. okr. sodišča, od c. kr. štibernice, od g. odvetnika in notarja, da se njim dopisuje in da se za Slovence urađuje, le slovenski! To pravico imamo od presvitlega cesarja, zakaj bi njo zanemarjali!

Se vé, kar tirjamo od tukajšnjih urađov, to moramo tirjati tudi od celjskih, posebno od c. kr. okrajnega glavarstva.

Iz Maribora. — Kar nič se ne čudim, da že tako dolgo niste poročali o Mariboru, ker se tukaj res le malo kaj poročanja vrednega pripeti. Hočem vam toraj nekaj kratkega povedati. Dne 2. t. m. bilo je v Mariboru precej lepo vreme (v Celji seveda drugače) in poiskal sem toraj svoj cilinder, da bi se malo pokazal Mariborčanom in menda celo Lembaharjem, — seveda tudi svojega znanega „rešpetlina“ nisem pozabil. Ko sem korakal ponosno po mariborskih ulicah, klanjali so se mojemu cilindru, ter si šepetali na ušesa: ta je nad Edisona, kajti ima tak fin nos, da celo skoz zid ovoha, kaj se kuha. Nos je seveda na to laskanje napravil prijazne nosnice. Pred neko naznanilno tablo stala je tolpa ljudi, ter prebirala mnogovrstna naznanila. Radovednost je tudi mene napotila, da sem postal ter izvilkel svoj rešpetlin. Delavsko bralno in pevsko društvo v Mariboru je vabilo k svoji veselici, ki se je imela še tisti dan, zvečer ob 7. uri vršiti, — in ta vabila, prilepljena na naznanilnih tablah, so ljudi tako vlekla k sebi. Jaz sem si pa mislil, z Bogom! Lembah in „rešpetlin“ v žep, treba bo iti k veselici! Popravil sem toraj cilinder, ki mi je hotel uhajati čez ušesa, ter ga še nekaj časa zračil po zelenih mariborskih ulicah, potem pa pogumno korakal v gostilno „nadvojvoda Ivan“, kjer se je imela vršiti veselica. Ko sem prišel tje, bile so sobe še skoraj prazne: pa menda ima moj cilinder kako posebno lastnost, kajti nabralo se je kmalo toliko občinstva, da nam je prostora primanjkovalo. Bilo je sicer mnogo intelligence, večina pa je bila delavskega stanu.

Krog osme ure stopili so pevci na oder, ter zapeli društveno geslo, ktero je zložil g. J. L. Križan, a vglasil g. dr. Benjamin Ipavec. Pelo se je tukaj prvokrat, — krasna skladba mnogo zasluženega gospoda dr. B. Ipavca je ravnokar očarala občinstvo. Pa tudi pevci storili so svojo dolžnost; peli so to, kakor sploh vse pesmi tisti večer izborno. Kolikor se spomnim, glasita se prvi in četrti granes gesla, tako: „Iz tisoč grl naj za-

doni — Bodočnost je Slovanska“. Sicer jako navdušujoče besede, mislil sem si, toda če bodo Mariborčani hodili po tem potu, kakor doslej, ne bodo Slovenije rešili! Za tem nastopili so neutrudljivi tamburaši mariborske čitalnice na oder, ter zasvirali — zopet dr. Ipavčev „Kdo je mar!“ — Tišina je nastala po sobah; kajti ravno tamburaško sviranje privabilo je največ gostov k veselici. Potem je pel zopet moški zbor, za tem zopet sviral tamburaški zbor i. t. d. Le prezgodaj so nas zapustile vrle gospice, kajti dolgo so se ljudje še popraševali bo-li še se kaj tamburalo? — Vsaka pohvala je pač nepotrebna. Kako so se pevci delavci v tako kratkem času izvežbali tako, da so prav dobro peli? Rekel bi, ni bila tolika njih, kakor njihovega neutrudljivega požrtvovalnega učitelja gospoda Miroslava Nerata, vstrajnost. Mlad gospod, podučeval je vedno pevce delavskega bralnega ter pevskega društva v petju, čitalnične tamburaše v sviranju ter zraven tega prirejal skladbe za tamburaške zборе. (N. p. V domačem krogu, Biseri i. t. d.) In vse to — brezplačno! — Slava inlademu možu, treba nam je takšnih, kakor svetlobe očesu!

Konečno stopil je predsednik društva gosp. Skerbinšek na oder, ter govoril, da imajo ravno učitelji največ prilike ter so najpripravnější za gojenje petja, ter prosil gosp. učitelje, delovati med ljudstvom na to, da se ustanovi mnogo pevskega društva i. t. d.

Bližal se je „počitka čas in spanja“, iska sem toraj svoj cilinder, ki pa bil je tako zgnel da ga niti na glavo nisem upal djati.

Ta prvi koncert delavskega bralnega ter pevskega društva v Mariboru bil je res sijajen — nam zagotovilo, da je društvo v pravih rokah, ter da bo prospevalo, kar mu iz srca želimo. — Temu dodamo le še željo, da nam društvo kmalo zopet pripravi tako veselico. —

Samotar iz Slov. Kalvarije.

Iz Kostanjevice, 28. avg. 1894. (Izv. dop.) Ko smo poročali pred jednim mesecem o razmerji mej tukajšnje „Narodno čitalnico“ in „Bral. društvom“, mislili smo, da bode to za nekaj časa pomagalo. Ali prepričali smo se, da tem ljudem ni nikdar za stvar, ampak, da delajo vse le iz zgol nasprotstva in sovraštva, do tukajšnjih odločno narodnih mož, zato pošiljamo zopet jedno cvetko njih olike in ljubezni (do) mej slovenski svet, da se on preveri, kako težek boj bijemo v našem mestecu.

Pred kratkim časom imela je „Narodna čitalnica“ svojo slavnost, h koji so prišli vrli rodoljubi v obilem številu; posebno mnogo jih je pa prišlo iz zelene Štajerske. Tudi brežki tamburaški zbor je sodeloval, in s tem jako mnogo pripomogel, do res lepega vspeha te slavnosti. Vse bilo je radostno ter se divilo čarobnim glasom tamburice, in mili slovenski pesni, koje so tako krasno pele vrle domače pevke. Ravno tisti dan bil je pa tudi izvoljen županom mož, koji ni prijazen naši strani, in koji bi najraje naše društvo razpusil — seveda ako bi mogel! V proslavo te izvolitve, zbrali so se tedaj županovi pristaši v gostilni, ki popolnoma meji na vrt, kjer se je vršila naša slavnost. No, to ne bi bilo še nič hudega, mogoče bili so žejni radi hudega napora in truda te volitve, in prav iz srca privoščili bi jim bili hladeče pijače. Ali ti ljudje niso samo pili temveč tudi vpili. Komaj pričel se je naš program zvrševati, uže se je začulo z nasprotne strani „petje“, in to vselej ravno tedaj, kadar se je pri nas ali pelo ali igralo. Večkrat bilo je to „petje“, in divje vpitje tako veliko, da smo komaj čuli sami sebe. No, došli nam gosti, koji so se čudom spogledavali, dobili so lep pojem o vaši olike in vaših manirah.

Čudimo se pri vsem tem le županu, in še jednemu možu, ki je vendar tudi dolgo časa hodil po šolah, in koji zavzema stališče, po katerem bi se moral vse drugače obnašati. Jeli g. župan pozabil vse, kar so mu nekđaj vbijali in vbili v glavo? Vsaj je bil vendar c. kr. nadporočnik. O drugem možu niti ne govorimo, kajti v njegovem srcu zarašeno je tako sovraštvo do nas, da je vsaka beseda zastonj. Oprasčamo ga le, ki ne čuti, da je menda samo on kriv tega razpora, in da bi mu pristojalo mnogo bolje, ako ne bi vtikal v vsako reč svoj nos.

Seveda se sedaj izgovarjajo, in skušajo olupšati celi škandal; mi vas pa vprašamo, zakaj niste pa tedaj vplivali na ljudi, da bi bili mirovali, in ne nalašč motili lepo slavnost? In taki ljudje, koji povsod, kjer le zamorejo, nasprotujejo narodni stvari, se potem čudijo, ako jih ne smatramo Slovincem.

O ne čudite se, vsaj sami v svojem srcu dobro veste, da niste! Nekaj pa menda še vendar ne veste, kako namreč mi sodimo vaše celo obnašanje, napram nam; zato bodi vam povedano pred celim slovenskim narodom, da za tako obnašanje, kakor ste ga pokazali na dan veselice, nimamo druge besedice kakor „pfuj“ in „sram vas bodi!“ Povedali bi vam še več, da ne bi večino vaše stranke sodili bolj milostno radi nje politične nevednosti. H koncu pa vender še en dober svet. Prezirajte nas tako, kakor preziramo mi vas, ako se bodete pa še v nas zaganjali, okrcali vas bodemo z brezovko tako, kakor se okrcata nagajive otroke, in kakor se vam spodobi.

Književnost.

(Izvestij muzejskega društva za Kranjsko) 4. sešitek t. l. prinaša sledečo zanimivo tvarino: S. Rutar: Grobišče pri sv. Luciji blizu Tolmina (dalje), dr. F. Kos: Regesti k domači zgodovini (dalje), M. Slekovec: Pobirki iz dnevnika ljubljanskega škofa Hrena, M. S.: Tabor v šentjurski fari pri Grosupljem (s podobo) in male zapiske. — Člani muzejskega društva plačajo 3 gld. na leto.

(Slovenske pesmi za štiri moške glasove). Zložil in sl. pev. društvu „Nabrežina“ udano poklonil H. Volarič, op. 10. Nadarjeni in marljivi naš domači skladatelj, čegar skladbe so se omilile vsem pevskega zborom po Slovenskem, je zopet obogatil glasbeno slovstvo z lepo zbirko čveterospevov in zborov za moške glasove. Lično natisnena zbirka obseza 13 raznovrstnih skladb. Nekatere izmed njih so tudi jako prikladne za čveterospev. Nahajamo krepke koračnice, zdravico, več prav srečno po narodnem načinu zloženih lirčnih skladb in konečno šaliv zbor. Vse skladbe se odlikujejo po prijetni melodiji, in ne težkem slogu, ki jih dela pristopne vsakemu pevskega društvu. Ne dvomimo, da bodo v kratkem postale priljubljene točke slovenskih pevskega zborov, kakor je jedna izmed njih, ki nam je že znana, to je koračnica „Novinci“. Cena 23 strani velike osmine obsejajočemu zvezku je jako nizka 85 novč. s pošto. Naročuje se pri skladatelju: H. Volarič v Devinu (Duino) na Goriškem. Naj bi pevska društva in prijatelji slovenskega petja prav pridno segali po tej zbirki.

(IV. Letopis slovenskih posojilnic 1893). Sestavil po naročilu načelstva „Zveze slovenskih posojilnic“, Ivan Lapajne, šolski ravnatelj v Krškem. Celje 1894. Izdalo in založilo načelstvo „Zveze slov. posojilnic“ v Celji. Tiskal Dragotin Hribar. Strani 76 v četverki. Ta letopis ima sledečo vsebino: predgovor, uvod, število in uredba slovenskih posojilnic, združniki, denarni promet, deleži, hranilne vloge, posojila, izposojila, gotovina in naloženi denarji, davek in pristojbine, upravni stroški, čisti dobiček, združni zakladi, opravilna poročila in računi slovenskih posojilnic, o zadolžnicah in menicah, o delovanji „Zveze“, uzorna pravila, računski zaključek l. 1893. vseh slovenskih posojilnic, revizije, račun „Zveze“ in prošnja do slovenskih posojilnic.

(Slovensko-nemški slovar) 13. sešitek, prinaša gradivo od besede plotnica pa do besede ponášati.

(Slovanska knjižica) priobčuje v 25 snopiču „Narodne pripovedke v Soških planinah.“ O temu podjetju pač ni treba več priporočilnih besedi, ker delo se samo priporoča. Kdor čita to knjižico le enkrat, postane ji gotovo naklonjen.

Zahvala.

Moj sin Ivan Jerman v Celji, bil je pri zavarovalnici za življenje „The Gresham“ v Londonu, zavarovan na življenji za večjo svoto.

Po izkazu potrebnih listin izplačala mi je zavarovalnica takoj zavarovano svoto, za kar ji izrekam svojo zahvalo in jo najtopleje priporočam.

Sosebno se pa še zahvaljujem glavnemu zastopniku g. Guido Zeschkotu v Ljubljani, za vsa potrebna pojasnila in navodila.

V Črnomlju, 26. avgusta 1894.

